

581.5(082)

1178

Матеріали IV міжнародної науково-практичної конференції

**ПРОБЛЕМИ
ЕКОЛОГІЇ
ТА ЕКОЛОГІЧНОЇ
ОСВІТИ**

ПРОФОРІЄНТАЦІЙНА РОБОТА ЗІ СТУДЕНТАМИ ЧЕРЕЗ ЕКСКУРСІЇ В ПРИРОДУ В УМОВАХ КРИВОРІЗЬЖЯ

Гнілуша Н.В., Григоренко Л.В., Крючкова Ю.
Криворізький державний педагогічний університет

В сьогоденні збільшується роль екологічних знань. Це визначається необхідністю інтенсифікації виробництва, підвищенням економічної ефективності використання природних ресурсів та збереженням при цьому стану навколишнього середовища. Знання екологічних закономірностей стає необхідним для вирішення суттєвих прикладних задач людської діяльності.

На формування екологічного світогляду, як і на професійне самовпевнення студентів має певний вплив їх екологічне виховання в якості екскурсій в природу. Об'єктами для екскурсій зі студентами ми обираємо найбільш цікаві і специфічні для регіону – лісопаркові зони, Криворізький ботанічний сад.

Слово "лісопарк" вперше з'явилося в літературних джерелах в 1924 році. В сучасних словниках цим терміном означається лісовий масив, який знаходиться в зеленій зоні міста та інших місцях, які є місцями відпочинку населення і, одноразово, оздоровляють місцевість. Ця лісова територія з особливою формою ведення лісового господарства, яка виключає промислову вирубку. Всі заходи, які проводять трудові колективи зелених господарств у лісопарках, спрямовані на створення культурного природного ландшафту.

Лісопарки являються базою для проведення польових практик. Найбільш ефективно використання таких територій при вивченні природно-антропогенних комплексів.

При проведенні польових досліджень в лісопарках можна не тільки закріпити і поширити у студентів еколого-краєзнавчі знання, але і навчити їх методам практичних досліджень природи, в тому числі і зміненої, оцінці результатів взаємодії людини і природи на конкретних ділянках та інше.

Ефективним засобом екологічного виховання може бути як пряма участь студентів в поліпшенні загального стану природних комплексів лісопарків, так і посередня (підготовка рекомендацій по охороні чи оздоровленню місцевості).

Так, на осінньо-зимовій екскурсії вивчаємо явище листопаду, різноманітність плодів, показуємо ознаки, по яким можна визначити дерева і чагарники в безлистовому стані і знайомити з професіями, спеціальними і агротехнічними прийомами, які мають з ними зв'язки.

На біогеоценотичній екскурсії розглядаємо хвойно-широколистяний ліс як складну систему, діючу і розвиваючу по своїм закономірностям. Спостерігаємо внутрішню обумовленість цілісності біогеоценозу, основу на тісних взаємозв'язках і взаємодіях його компонентів,

основу яких створює матеріально-енергетичний обмін між ними. Підкреслюємо, як важливо враховувати і правильно оцінювати ці зв'язки при використанні лісових ресурсів, щоб не допустити помилку при прогнозуванні різних плануємих і випадкових впливів на біоценози.

В результаті знайомства з біогеоценозом хвойно-широколистяного лісу екскурсанти отримують інформацію про професії, пов'язані з вивченням і експлуатацією лісу.

В ході екскурсії до Криворізького ботанічного саду ведеться ознайомлення з рядом питань: взаємозв'язок між рослинами організмами і середовищем, видове різноманіття рослин, їх рівень в природі, господарське значення та інше, а також знайомить з професіями, пов'язаними з рослинництвом.

Різноманітні екскурсії в природні біоценози допомагають студентам у засвоєнні теоретичних і практичних знань, в ознайомленні з системою закладів, які здійснюють наукові дослідження і державний контроль за виконанням природоохоронних заходів і законів, з професіями людей, пов'язаних з перетворенням ландшафтів і створенням екосистемних комплексів, спеціалістами по екології і охороні природи, їх роботі на промислових підприємствах, заказниках закладах природоохоронного характеру та інше.

ІГРОВИЙ ПІДХІД ДО ЕКОЛОГІЧНОЇ ОСВІТИ ТА ВИХОВАННЯ

Горяня Л.Г., Горяний П.І.

Головний редактор журналу "Безпека життєдіяльності"

Навчальні ігри стимулюють формування практичних навичок, розвивають уяву та інтуїцію. Гра змінює мотиви навчання: знання забезпечують успіх учнів в реальному для них процесі, а не колись у далекому майбутньому. Грі передують розробка сценарію і визначення ролей учасників. Суть системи методики організації ігрової діяльності учнів складають різні методи у взаємозв'язку з проблемними, логічними ігровими ситуаціями.

Під час організації гри широко застосовується *репродуктивний метод*, за допомогою якого вчитель ознайомлює учнів з умовами гри, прийомами перенесення знань в ігрову ситуацію; формує навички самоконтролю, співпраці з іншими учасниками гри, умінням спостерігати за грою інших, культурного спілкування, ведення діалогу. Репродуктивний метод може бути елементарним – виконавським, тобто перенесення засвоєних екологічних знань, відбувається у готовому вигляді. Стратегія цього методу – "зроби як я". Вчитель демонструє як можна грати або виконати завдання гри, допомагає подолати помилкові уявлення, навчає прийомам і способам гри. Репродуктивне перенесення набутих знань в ігрову діяльність може бути з елементами пошукової або самостійної роботи за дидактичним матеріалом (картками, схемами, таблицями,